

Autor: **Joan Abelló i Prat** (Mollet del Vallès, 1922)

Títol: *La Pedra Filosofal*

Data: 1963-1966

Tècnica: Pintura a l'oli sobre tela

Mides: 195 x 570 cm

Museu Abelló Fundació Municipal d'Art (núm reg 2086)

Bibliografia

- Bentz Oliver, José F *Abelló* Monografías Ars -Ausa, Editorial Ausa, Sabadell, 1998 Reproducció en color, pàgines 254 - 257
- Bentz Oliver, José F *Abelló en Madrid* Área del Gobierno de las Artes (Madrid) i Fundació Municipal Joan Abelló, Mollet del Vallès, 2004 Reproducció en color, pàgines 226 - 231
- Krasnoproshin, Víctor *Abelló*. Minsk, desembre de 2002 Reproducció en color, pàgines 46 i 47
- Santos Torroella, Rafael *Abelló* La Gran Enciclopedia Vasca Colección maestros actuales de la pintura y esculturas catalanas, número 28 1974 Reproducció en color, pàgina 20
- Voltes, Pedro. *Abelló* Editorial. Publicaciones Reunidas, S A Badalona, any 1974 Reproducció en color, pàgina 248
- Voltes, Pedro. *Joan Abelló. El cielo y la tierra* Editorial Mediterrània, Barcelona, 2000. Reproducció en color, pàgines 98 i 99
- Abelló* Biblioteca de Catalunya, 1974 Reproducció en color, número 43

LA PEDRA FILOSOFAL

Joan Abelló, artista autodidacte amb un caràcter vital i empíric, que unit a una singular i alhora extraordinària formació l'ha menat cap a una trajectòria artística transcendental i plural. La seva personalitat, la seva vitalitat, les seves ganes d'aprendre, el seu afany per arribar a ser un artista en tota la seva expressió, el van conduir a l'aprenentatge al costat de grans mestres com Mir, Pruna i Pellicer, dels quals va aprendre gran quantitat de valors, tant tècnics com teòrics, i en va extreure els factors que més li interessaven per configurar d'aquesta manera una forta personalitat, que és, en la seva llarga i densa trajectòria, una marca d'identitat idiosincràtica que el diferencia dels seus contemporanis.

Pels voltants de l'any 1966 succeí un fet curiós. En el transcurs d'un dels viatges a Bèlgica, Abelló decidí fer una parada de descans a la població de Bellver de Cerdanya abans de passar la frontera. En aturar-se i baixar del cotxe, un noi que semblava el "tonto" del poble s'acostà decididament, agafà una pedra del terra i la va vendre a Abelló. Aquest, entre la sorpresa i l'atordiment la hi va comprar... En marxar, Abelló començà a pensar com era possible que aquell noi que semblava ruc, havia tret diners d'una simple pedra i rumià profundament qui era veritablement el ruc, el noi o ell. Amb aquest fet va veure clar com Michela (així es deia el noi) havia trobat la seva pedra filosofal. Aquest fet el decidí a començar una obra que duia de cap feia temps: *La Pedra Filosofal*. Primer en va fer diferents estudis i acabà l'obra definitiva constituïda en forma de tríptic el 1969.

Un motiu principal en forma d'ou centra la lectura de tota la composició. Tres figures femenines com si de tres flames es tractés i en tres colors diferents, simbolitzen el conjunt de la humanitat amb les diferents races essencials. Justament, a la part superior d'aquestes figures hi ha representat un home amb una pala en l'acció de trencar la closca d'aquest ou. L'home és la representació del noi de Bellver de Cerdanya, Michela. Al voltant de l'ou, hi ha una gran dosi de simbolismes i diferents al·lusions a moments i personatges de l'artista. A la part esquerra hi trobem l'al·legoria a la vida i a la societat, presentada a *modus* de carnestoltes, on desfilen tot tipus de personatges de diferents característiques: des d'uns personatges addictes a la drogaaddicció que Abelló va conèixer a Londres, fins a un dels toreros que va conèixer en un dels seus viatges al sud de França, passant per la representació també de Ringo Star, cèlebre músic que pertanyia al conjunt anglès *The Beatles*, a qui també va conèixer en una escala efectuada a Liverpool on va assistir a una de les seves interpretacions. Per damunt de tots aquests personatges, una mena de volcà simbolitza l'erupció de la vida, amb tota una sèrie d'animals que envolten dues figures, una femenina i l'altre masculina: Adam i Eva. A la part dreta, asseguts en un sofà, apa-

reixen uns personatges que simbolitzen els estaments de poder de la nostra societat: militars, religiosos, polítics, financers. També apareixen en l'obra diferents amics i coneguts d'Abelló, com el pintor Mendoza, a qui va conèixer a Anvers, a més del pianista Solé amb qui va tenir una gran amistat a Londres. A la part superior de l'obra, hi ha representats diferents indrets de les ciutats que han tingut relació amb Abelló com és el cas del cementiri de l'illa de Man, la Sagrada Família de Barcelona, unes cases del *Gran Palais* d'Anvers, etc. Com veiem, tot té relació amb moments i situacions viscudes per l'artista. Entre tot aquest garbuix de circumstàncies, personatges i geografies, trobem, als peus de l'abans citat ou, uns gàngsters que juguen al pòquer, mentre a l'angle inferior dret, una efígie de perfil contempla tot el panorama atentament: aquest és Abelló que observa expectant tot el que va succeint.

Tancant el tríptic, els dos laterals tenen representacions de la vida quotidiana. A la banda esquerra hi ha representada la vida banal, del carrer, de la prostitució i les tavernes, on apareixen uns mariners amb unes dones mundanes, tot coronat per la casa d'un antiquari d'Anvers. El lateral dret representa la fonda d'Anvers on va estar allotjat Abelló, coincidint només amb dos personatges més. Casualment, un d'ells era, ni més ni menys, el Chacal, l'agitador polític que fou contractat per atemptar i assassinar el general Charles De Gaulle. L'altre era un policia secret encarregat de vigilar el primer. Abelló es va trobar enmig dels dos personatges, que rivalitzaven en amabilitat i intentaven saber quina relació tenia l'artista amb cadascun d'ells. Aquest fet tan singular va fer que Abelló pintés aquesta situació com a símbol del binomi entre la sinceritat i la hipocresia que hi ha en general en els valors de la nostra societat i, en general, en totes les relacions humanes.

Josep Fèlix Bentz i Oliver

Historiador de l'art